

แบบการเขียนรายงานผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดน บ้านหาดทราย อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

๑. ความเป็นมา / พระราชดำริ

เนื่องจากปัญหาความยากจน และความทุกข์ยากของราษฎรในถิ่นทุรกันดารห่างไกลการคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนมักจะขาดแคลนอาหารจากการผลิตที่ไม่พอเพียง และการบริโภคไม่ถูกต้อง ทำให้เยาวชนในพื้นที่ดังกล่าว เติบโตอย่างไม่มีคุณภาพ ร่างกายอ่อนแอ ด้วย สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ด้วยทรงพระเมตตาที่จะช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส หรืออยู่ในถิ่นทุรกันดารให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยทรงเล็งเห็นว่าการพัฒนาจะนำไปสู่การเจริญเติบโตและการพัฒนาของเด็ก ทั้งร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ได้อย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เด็กเติบโตอย่างคนมีคุณภาพ เป็นกำลังที่จะช่วยพัฒนาชุมชนของตนเองและประเทศชาติต่อไป

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยในภาวะโภชนาการของเด็ก นักเรียน และเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ทรงมีดำริว่า “เยาวชนเหล่านี้ควรจะได้บริโภคอาหารอย่างถูกหลักโภชนาการ โดยโรงเรียนจัดให้มีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ขึ้นภายในโรงเรียน หรือสถานที่ใกล้เคียง เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้จากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว และนำมาเป็นค่าอาหารกลางวันนักเรียนตลอดไป” ทรงเริ่มต้นจากการดำเนินงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และขยายผลต่อไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ศูนย์บริการ การศึกษาออกโรงเรียน และโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองร่วมทำการเกษตรในโรงเรียนแล้วนำผลผลิตที่ได้มาประกอบเป็นอาหารกลางวัน ซึ่งนอกจากช่วยแก้ปัญหา การขาดแคลนอาหารกลางวันแล้ว ยังทำให้นักเรียนได้รับความรู้ด้านโภชนาการและด้านการเกษตรแผนใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประกอบเป็นอาชีพต่อไป

๒. การสนองพระราชดำริ / การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา กรมวิชาการเกษตร สนองพระราชดำริของ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยได้เข้าร่วมดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทราย อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยการจัดทำแปลงสาธิตการผลิตผักปลอดภัย และการผลิตเห็ดนางฟ้า เพื่อเป็นอาหารกลางวัน แก่ครูและนักเรียน

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

๓.๑.๑ เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบตามเกณฑ์ ตลอดช่วงการศึกษา

๓.๑.๒ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านการเกษตร โภชนาการ การแปรรูปและถนอมอาหารแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

๓.๑.๓ เพื่อสร้างทักษะทางด้านการเกษตรให้นักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบอาชีพต่อไป

๓.๑.๔ เพื่อสร้างแหล่งพันธุ์ดีของชุมชน

๓.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของกรมวิชาการเกษตร

๓.๒.๑ เพื่อผลิตพืชอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้นักเรียน และครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทราย ให้เพียงพอต่อความต้องการ

๓.๒.๒ เพื่อฝึกหัดให้ครูและนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการดูแลรักษาพืชชนิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสมแก่วัยของนักเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปลูกในครัวเรือนของนักเรียน

๓.๒.๓ เพื่อนักเรียนได้เกิดความรักในอาชีพเกษตร ได้เรียนรู้การเจริญเติบโตของพืชประกอบในวิชาเรียนของนักเรียนได้

๓.๒.๔ เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้จากการขายผลผลิตที่เกินความต้องการของโรงเรียนแก่ประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง และนำรายได้มาใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้ออาหารที่จำเป็นที่ไม่สามารถผลิตได้ในโรงเรียน เพื่อเป็นอาหารกลางวันแก่นักเรียนต่อไป

๔. พื้นที่เป้าหมาย

๔.๑ พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทราย ตั้งอยู่ที่ ๖ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

๔.๒ พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทราย ตั้งอยู่ที่ ๖ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

๕. หน่วยงานรับผิดชอบ

๕.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

๕.๑.๑ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา

๕.๒ หน่วยงานวิชาการ

๕.๒.๑ หน่วยงานหลัก : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

๕.๒.๒ หน่วยงานร่วมดำเนินการ : สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๘

๖. งบประมาณ

๖.๑ งบปกติกรมวิชาการเกษตร จำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท

๗. ผลการดำเนินงาน

๗.๑ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

๗.๑.๑ แปลงเรียนรู้ในพื้นที่โครงการฯ

๑. การผลิตผักปลอดภัย โดยการส่งเสริมให้มีการปลูกผักสวนครัว หมุนเวียนตลอดปี เพื่อให้มีอาหารเพียงพอต่อการบริโภคของครูและนักเรียน ผักที่ปลูก ได้แก่ ผักบุ้ง กวางตุ้ง ผักกาดเขียว พริก มะเขือ กะหล่ำปลี เป็นต้น

๒. สนับสนุนก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า ให้แก่ทางโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการเปิดดอกเห็ดและการดูแลรักษา เพื่อนำเห็ดมาใช้เป็นอาหารกลางวัน ดังนี้

การเปิดดอกเห็ด

หลังจากเส้นใยเห็ดเจริญเต็มที่แล้ว ควรปล่อยให้เส้นใยเห็ดรัดตัวและสะสมอาหารเพิ่มมากขึ้น ใช้เวลาประมาณ ๕-๗ วัน วิธีการเปิดดอกเห็ดทำได้โดยดึงกระดาษหรือจุกที่ปิดถุงออก นำถุง ก้อนเชื้อ ไปเรียงซ้อนกันไว้บนชั้นรูปตัวเอ รดน้ำให้ความชื้นภายใน โรงเรือน เข้า กลางวัน และเย็น แต่ระวังอย่าให้น้ำเข้าถุง ก้อนเชื้อ เพราะจะทำให้ก้อนเชื้อเน่าและเสียหายเร็ว โดยรักษาความชื้นสัมพัทธ์ ในอากาศ ๗๐-๙๐ เปอร์เซ็นต์ หลังจากเปิดถุงได้ ๗-๑๔ วัน จะปรากฏ ดอกเห็ดขนาดเล็กออกมาจากปากถุง

การดูแลรักษา

ก่อนเก็บผลผลิตควรรดน้ำให้พอ เพราะเห็ดจะเปียกชื้นไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เก็บเกี่ยว เมื่อดอกเห็ดมีอายุปานกลางไม่อ่อนหรือแก่จนเกินไป สังเกตจากขอบ ดอกเห็ดยังงุ้มอยู่ ใช้มือจับดอกเห็ด แล้วดึงเบาๆ โยกไปทางซ้ายและ ขวา ดอกเห็ดจะหลุดออกมา ต้องดึงดอกเห็ดให้หลุดออกจากถุงทั้ง กลุ่ม ไม่ให้เหลือโคนติดที่ถุง เพราะจะทำให้หน้าถุงเน่าทำให้มีเชื้อรา อันหรือมีแมลงหวี่เข้าทำลาย การเก็บผลผลิตควรเก็บไปเรื่อยๆ จนกว่าก้อนเชื้อจะหมดอายุ ประมาณ ๓ - ๔ เดือน

๘. ผลสำเร็จ / ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

๘.๑ ด้านการศึกษา ทดสอบ สาธิต และแหล่งเรียนรู้

ครูและนักเรียน เกิดการเรียนรู้การทำการเกษตรด้านการผลิตพืชผักปลอดภัยร่วมกัน และสร้างความเป็นยุวเกษตรกรให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน

๙. ปัญหา / อุปสรรค

